

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรม คนเรานะมันเกิดตามแรงปรารถนา ความปรารถนาของคน ความปรารถนาของใจสำคัญมากเลย เจตนาของใจ ความปรารถนาของใจจับเคลื่อนใจให้เคลื่อนไปตามอำนาจของมันโดยเราไม่รู้ตัวเลย นี่ความปรารถนา

แต่ถ้าความปรารถนานั้นผิดพลาด พระเทวทัตกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ก่อนที่สร้างเป็นพุทธภูมิมาด้วยกันเป็นพ่อค้าขายผ้า เอาผ้าไปแลกสินค้าเขา แล้วไปเจอตลาดทองคำ เทวทัตก็เห็นแล้วนะว่าอันนี้มันมีค่ามาก แต่เขาเลยไปก่อน เขาคิดว่าเดี่ยวเขาจะกลับมาเอาทีหลัง แล้วตีค่าจะกดค่าให้ต่ำลง

แต่พระพุทธเจ้ามาเห็นเข้าว่าอันนี้มันมีคุณค่ามาก ผ้าทั้งตลาดทั้งที่แบกมายังไม่พอกับตลาดทองคำอันนี้เลย เอาไปเถอะเพื่ออยากให้หลานได้ของเล่น พอเอาไป เห็นไหม เพราะเทวทัตย้อนกลับมา พอย้อนกลับมาจะมาเอาตลาดทองคำพระพุทธเจ้าเอาไปแล้วด้วยความผูกใจเจ็บ นี่แรงปรารถนา ปรารถนาว่าจะอาฆาตทุกชาติๆ ปรารถนาอาฆาตพระพุทธเจ้าตลอดไป แล้วก็เกิดมาเป็นคู่เวรคู่กรรมกันมาทุกชาติๆ เลย

คนเราเกิดตามแรงปรารถนา ปรารถนาสิ่งใดใจมันก็ไปอย่างนั้น แต่ถ้าปรารถนาผิด พระเทวทัตปรารถนาผิด แต่การปรารถนานั้นการทำผิดนั้นมันก็มีคุณงามความดีในตัวมันเองเหมือนกัน ในพระไตรปิฎกบอกไว้ว่าพระเทวทัตตอนนี้จะทำร้ายพระพุทธเจ้า จะฆ่าพระพุทธเจ้า แล้วทำไมได้หนีสุขไปอยู่ในขุมนรกอเวจี แต่พอพ้นจากนั้นขึ้นมา เพราะตอนที่พระเทวทัต ปฏิบัติได้จนไปหลอกพระอชาตศัตรูเหาะไป แปลงร่างได้ทุกอย่างทำได้ สิ่งนี้มันเป็นฌาน โลภก็มันเสริมมันฝังอยู่ในใจ แรงปรารถนาๆ ขนาดไหน แต่การทำมานทำอะไร เพราะคบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตลอดไป

มีพระพูดกันว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้แจ้งโลก รู้แจ้งโลกไปหมดเลย อดีตอนาคตจะรู้แจ้งไปหมด แล้วทำไมให้พระเทวทัตมาบวช เพราะพระเทวทัตบวชแล้ว

สร้างปัญหาให้ศาสนามาก ทำไม่ให้มาบวช พระพุทธเจ้าบอกว่าถ้าไม่ให้บวชจะไปมากกว่านั้น ให้บวชมาเพื่อสร้างคุณงามความดี เพราะบวชมาเป็นพระเทวทัต เริ่มต้นบวชเป็นพระเทวทัตมาก็สร้างคุณงามความดี ปฏิบัติมาเหมือนกัน ออกบวชพร้อมกับราชกุมารทั้งหมด ราชกุมารเห็นไหม พระอนุรุทธะสำเร็จพระอรหันต์ทั้งหลายเลย แต่พระเทวทัตก็ทำฉานโลกีย์ได้ เหาะเหินเดินป่าได้ อันนี้เป็นคุณงามความดีที่พึงใจ

เราประพฤติปฏิบัตินะ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราได้สมาธิของเรา มันจะพึงใจของเราไป สิ่งนั้นนะ สิ่งที่พึงใจไปนั้นเป็นสมบัติของใจไป ปฏิบัติในก่อนจะประพฤติความคิดอันนั้นมันเป็นคุณงามความดี ถ้าพ้นจากนรกขึ้นมาจะสำเร็จเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า อันนี้อยู่ในพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกกว่าไว้อย่างนั้น คุณงามความดีสิ่งที่สร้างมามันก็มี

แต่ถ้าแรงปรารถนาดี ปรารถนาพุทธภูมิ ปรารถนาช่วยหรือสัตว์บนสัตว์ จะเป็นหรือสัตว์บนสัตว์สร้างคุณงามความดีมาตลอดเลย ให้ไปเพื่ออะไร? เพื่อผลประโยชน์ เพื่อคุณงามความดีของเขา เป็นผู้ให้เพื่อความ สุขสมหวังของเขา เราเป็นผู้ให้ความสุขให้ ความสมหวังของเขา เราได้หมด เราคิดเราแผ่ส่วนกุศลไป เราคิดเราจินตนาการไป ใจมันคิดถึงได้ ทำไม่เราคิดถึงพ่อแม่เรา คิดถึงสิ่งต่างๆ ได้ เวลาเราจะทำบุญกุศลเราแผ่ไปอย่างนั้น มันเป็นไป มันเป็นไปโดยคุณธรรม น้ำใจมีคุณค่าที่สุด สิ่งที่เป็นน้ำใจ แรงปรารถนา ขับเคลื่อนมา

ถ้าแรงปรารถนาขับเคลื่อนมา เราสร้างบุญกุศล อย่างเช่นเราเชื่อในหลักของศาสนา เราให้ทาน เรารักษาศีล เราภาวนา สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ปรับพื้นที่ สัปปายะทั้ง ๔ สิ่งที่เป็นสัปปายะทั้ง ๔ เราทำคุณงามความดีไว้ เราได้ให้ทานไว้ เราได้สละไว้ สิ่งนี้มันเป็นบุญกุศลของเรา ถ้าเราเกิดขึ้นมานี้เราก็ไปพบสิ่งที่ดีๆ สิ่งที่เหมาะที่ควรที่ดี ครูบาอาจารย์ที่ดี สิ่งนี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้เราขับเคลื่อนไปได้ จะมีแรงปรารถนาขนาดไหน อันนี้มันเป็นสิ่งที่ดีว่าเป็นบุญกุศล มันเป็นผลของวิญญู

แต่ที่สุดแล้วมันจะต้องมาลงที่การปฏิบัติบูชาทั้งหมด สุดท้ายแล้วถ้าการจะพ้นจากทุกข์มันต้องมาลงที่ภาวนา สิ่งที่เกิดจากปัญญา ปัญญาญาณมรรคอรียสัจจัง เป็นสิ่งที่ชำระกิเลสทั้งหลายเลย จะต้องสร้างสิ่งนั้นมา แต่แรงปรารถนาว่าจะถึงที่สุดนี้มัน

เป็นแรงปรารถนาเพื่อเราจะเข้าไป มีแรงปรารถนาเราถึงได้มาฟังธรรมกัน เราถึงได้
แสวงหาครูบาอาจารย์กัน เราถึงได้หาที่ประพฤติปฏิบัติ เพราะอะไร? เพราะสิ่งที่แรง
ปรารถนามันเป็นเป้าหมายไป อธิษฐานบารมี บารมี ๑๐ ทศ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าตั้งใจไว้ว่าจะเป็นพระพุทธเจ้า แล้วก็สร้างคุณงามความดีไป

นี่ก็เหมือนกัน เราปรารถนานี้เป็นเป้าหมาย พอเป็นเป้าหมายไปแล้วนี้ บุญกุศลทำ
ให้เราปฏิบัติง่ายหรือปฏิบัติยาก พาหิยะเป็นพระอรหันต์ เวลาฟังเทศน์พระพุทธเจ้า
ทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลยนะ แล้วขอบวชแต่ไม่มีบุญกุศล เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาบุญ
กุศลอันนั้นมหาศาล แต่บุญกุศลในเรื่องการหาบริวาร ๘ พระพุทธเจ้าบอกบวชไม่ได้ต้อง
หาบริวาร ๘ ก่อน ไปหาบาตรหาจีวร พระอรหันต์ไปแสวงหาสิ่งนั้นอยู่แล้วโดนควาย
ขวิดตาย ตายไปพร้อมกับสิ่งนั้นเลย สิ่งที่เราไม่ได้สร้างไว้ แรงปรารถนาแล้วทำบุญกุศล

สิ่งที่สร้างไว้ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ สิ่งต่างๆ ครูบาอาจารย์ที่ว่าเป็น
เอตทัคคะ เวลาบวชจะมีเป็นทิพย์ลอยมาเลย บริวาร ๘ ลอยมาเป็นทิพย์ แต่ชุดเดียว ชุด
นั้นชุดเดียว เสร็จแล้วพอใช้ต่อไปก็ต้องแสวงหาต่อไป ของใครทำเป็นบุญกุศลมา มันก็
เป็นสิ่งที่เปิดทางให้กว้าง เราพยายามแสวงหา เราต้องการของเรา นี่เราก็เปิดกว้าง ถ้าเรา
เปิดใจของเรา ใจเราเปิดกว้างมานี้สิ่งนี้เราจะมีโอกาส เห็นไหมโอกาส โลกเขาบอกทำไม
ไม่ให้โอกาสกัน ถ้าคนให้โอกาสคนนั้นจะได้ทำคุณงามความดี โอกาสของเขาทำ

นี่ก็เหมือนกัน โอกาสของใจนี้สำคัญมาก คนนอนหลับเราจะไปปลุกให้เขาตื่น
ขึ้นมาจะให้เขารับรู้สิ่งต่างๆ คนนอนหลับนี้ให้เขารับรู้สิ่งต่างๆ เขารับรู้ไม่ได้หรอก
เพราะเขานอนหลับอยู่ ใจถ้ามันมีติดบอด พบอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่
กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เชื่อ
แล้วยังทำร้ายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่ออะไร? เพราะความเห็น เวลาญาติโยม
เขามาหา มาหาถามว่าพระอนูรุทธอยู่ที่ไหน? พระสารีบุตรอยู่ที่ไหน? มีลาภสักการะมา
พระเทวทัตเห็นสภาวะแบบนั้น มันคิดทุกวันๆ ลาภไป อยากรู้ลาภ จะทำอย่างไรได้ถึง
จะมีลาภสิ่งนี้ ถึงต้องหาลูกศิษย์

ถึงว่าไปทรมานอชาตศัตรู อชาตศัตรูถึงว่าเขาที่มีบุญกุศลเหมือนกัน เขาสร้าง
ขึ้นมา ใจของเขาปรารถนาเป็นบุญกุศลขึ้นมา แต่เพราะเขาคบมิตรผิด ชาตินั้นเขาถึง

ผิดพลาดไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย พระอชาตศัตรูถ้าไม่ได้ฆ่าพ่อ อย่างน้อยต้องเป็น โสดาบันต์เค็ดขาด เพราะเวลาเขาศรัทธาเขาเชื่อมาก

แต่เขาเชื่อง่ายเกินไป เขาเชื่อเทวดาทัดไปก่อน พอเทวดาทัดหลอกไป ถึงที่สุดฆ่าพ่อ แล้ว ได้สติขึ้นมากลับมา หมอชีวกพาไปหาพระพุทธเจ้า ไปหาพระพุทธเจ้าเพราะทุกข์ ยากมากทุกข์ใจมากเพราะว่าฆ่าพ่อทำลายพ่อไปแล้ว จนพระพุทธเจ้าปลอบประโลมให้ กลับมา ให้มีความสุขแล้วให้ปกครองไป ศรัทธาพระพุทธเจ้ามาก ศรัทธาพระพุทธเจ้า ถ้าเชื่อพระพุทธเจ้าถ้าทำตามนั้นจะได้เป็นพระโสดาบันอย่างต่ำ แต่เพราะทำลายพ่อ นี้ ปิตุฆาต การปิตุฆาตจะไม่สามารถบรรลุธรรมได้ อันนั้นเป็นบาปส่วนหนึ่ง

คนเรามีทั้งบุญกุศลทั้งบาปอกุศล เพราะแรงปรารถนา มันเคลื่อนขยับเคลื่อนไป ด้วยอวิชชา มันถึงต้องมีศีลมีธรรม สิ่งที่เป็นศีลเป็นธรรม เราปรารถนาด้วย แล้วเราทำ ความถูกต้องของศีลธรรมด้วย สิ่งนั้นทำไปมันเป็นความปล่อยวาง เป็นการสละออก แรง ปรารถนาถึงที่สุด ถ้าเราทำผิดไปแล้วมันจะเป็นความสูญเปล่า มันจะไม่ได้สิ่งใดเลย ความว่างที่ไม่มีสิ่งใด แต่กิเลสมันมีความทุกข์อยู่อย่างนั้น

การปรารถนาถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ ปรารถนานิพพาน เราทำไปมันว่างมันสงบหมด แต่มันว่างสงบนั้น ไม่มีกิเลส ไม่มีกิเลสด้วยแต่มีผู้รู้อยู่ ผู้รู้เพราะอะไร? เพราะใจ ใจ อาสวะ หืออาสวะสิ้นไป จิตตานิ วิมูจิจิ สุตติ จิตนี้เป็นผู้สววยวิมุตติ สิ่งที่สววยวิมุตติว่างแต่มีผู้รับ รู้อยู่ ว่างด้วยความสุข ไม่สูญเปล่า สิ่งที่สูญเปล่าคนปรารถนาของทางโลก ปรารถนาแล้ว ผิดพลาดไปสิ่งนั้นสูญเปล่า แล้วจะไม่สมความปรารถนา

แต่แล้วเราปรารถนา แล้วเราสร้างคุณงามความดีไป มันจะเป็นคุณงามความดี ของเราไป เป็นบุญกุศลของเราไป บุญกุศลพาให้เกิดดี สิ่งที่ทำให้เกิดดี เราสร้างบุญกุศล ไว้จะถึงตกทุกข์ได้ยากมันก็มีคนเมตตามีคนช่วยเหลือ มันเป็นไป “ธรรมย่อมรักษาผู้ที่ ประพฤติปฏิบัติธรรม” สิ่งนี้ให้คุณค่าที่สุดเลย สิ่งที่เราปรารถนาหรือเราต้องการสิ่งต่างๆ จะต้องการความเห็นของเรา จะไม่สมความปรารถนา เพราะโลกนี้เป็นสิ่งอนิจจังทั้งหมด เลย สิ่งที่เป็นวัตถุสิ่งของจับต้องได้ มันจะแปรสภาพมันจะเคลื่อนไป วันเวลาก็เปลี่ยนไป ตลอด ของนั้นเสื่อมค่าไปตลอด จะไม่มีอะไรสมหวังเลย จะรักษาสิ่งใดก็ไม่สมหวัง

แต่สละทานออกไปเป็นทิพย์ สมหวังตรงนั้น เราคิดดี ตั้งแต่ปีขึ้นมาแล้ว เราเคยสละทานขึ้นไป คิดถึงเดี๋ยวนี้มันก็เกิดขึ้นมาเดี๋ยวนี้ มันเป็นเรื่องที่ว่าฝังใจไปกับใจ แต่มันก็ยังเป็นอนิจจังที่ละเอียดอยู่ ถึงที่สุดอันนี้มันขับเคลื่อน ความขับเคลื่อนคือ เราเห็นสภาวะแบบนั้น เราสละสิ่งนั้นออก เราสละสิ่งต่างๆออกไป แล้วสละออกไป สิ่งที่สละออกไปมันจะเข้ามาเป็นผลของใจทั้งหมด มันเป็นผลความจริงของใจดวงนั้น มันข้ามภพข้ามชาติใจ สิ่งที่ว่าข้ามภพข้ามชาติเพราะเวลาเราเกิดดีขึ้นไป อันนี้บุญกุศลส่งเสริมขึ้นเป็นความดีๆ ไปได้ตลอด

แต่ความดีนั้นมันขับเคลื่อนหมด พลังงานนั้นหมดมันก็หมุนกลับมา สิ่งก็หมุนกลับมาเวียนไปตลอด ความเป็นจริงมันเป็นแบบนี้ วัฏฏะมันมีอยู่อย่างนี้โดยธรรมชาติของมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้สร้างขึ้นมา ไม่มีใครสร้างขึ้นมา ธรรมชาติมันเป็นแบบนั้น แต่ไม่มีใครสามารถหยั่งรู้สิ่งนี้ได้ เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ลึกลับๆ สำหรับกิเลสนะ

แต่มันจะเปิดโล่งสำหรับใจที่เข้าไปเห็นสภาวะแบบนั้น ถ้าสภาวะแบบนั้นเห็นแล้วมันจะสลดสังเวชใจ เราทำไมโง่งขนาดนั้น เราทำไมทุกข์ยากมาขนาดนั้น มันสลดสังเวชเข้ามา แล้วมันจะเข้าใจตามความเป็นจริง มันจะปล่อยวางสิ่งต่างๆ เข้ามา นั่นคือปัญญาใจ คือการภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน ศีล ภาวนา ถึงที่สุดแล้วมันต้องภาวนา เพราะการภาวนานี้ชำระกิเลสได้จริง มันเป็นเรื่องที่ว่าไม่เปลี่ยนแปลงใจ คงที่ใจ อรูปธรรม

อุปสรรค สภาวะสมาธิเกิดขึ้นมาแล้วก็เสื่อมไป สิ่งต่างๆ เราสั่งสมขึ้นมาเมื่อเสื่อมไป สิ่งนี้เสื่อมไป แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ธรรม คือ มรรค อริยสัจจ์เข้าไปชำระ สิ่งที่เกิดคือเชื่อที่ว่าให้ค่ายกให้สูงทำให้ต่ำ สิ่งนี้โดนทำลายไป พอทำลายไปสภาวะธรรมชาติของใจที่ธาตุรู้ นั่นคงที่ คงที่เป็นอรูปปะ จากโสคาบัน สกิทาคามี อนาคามี เป็นคงที่ตลอดไป คงที่ด้วยแล้วเจริญขึ้นด้วย ไม่มีเสื่อมลง ถึงบอกว่าไม่ตกอบายเด็ดขาด

เวลาคุยกับโยมเมื่อวานนี้ บอกว่า นางวิสาขา เวลาหลานตายยังร้องไห้ ร้องไห้ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนใจ เตือนว่าถ้า

โลกนี้ทั้งหมดเป็นหลานของเธอ เธอจะไม่ร้องไห้ไปทุกวันหรือ เธอไม่เสียใจหรือ เขาบอกว่า พระโศคائبันเวลาเสียใจ ถ้าตายขณะเสียใจมันจะไม่ตกไปในอบายภูมิหรือ เราบอกเป็นไปไม่ได้ ความเสียใจมันเป็นเงา มันเป็นอาการของใจ แต่คนเราเวลาจะตายมันสะท้อนถึงจิต พอสะท้อนถึงจิตๆ มันพร้อมตลอดไป มันไม่มีวันผลออหรืออก มันจะตกนรกไม่ได้เด็ดขาด พระโศคائبันคือว่าคงทีนะ จะไม่ตกไปในที่ต่ำ แต่เจริญขึ้นสูงได้สูงขึ้นไปๆ จนถึงที่สุดคงที่โดยที่ว่าเป็นความว่าง สุขเป็นความว่าง ไม่ใช่ว่างสูญเปล่า

ว่างเหมือนกันทางโลกว่างแบบสูญเปล่า คนจะบอกประพตปฏิบัติธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง เราก็ปล่อยวางแล้ว เรามีความสุขแล้ว เราพอใจแล้ว นี่สูญเปล่า ว่างแบบสูญเปล่า ว่างแบบไม่มีเหตุผล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกต้องว่างแบบเราใช้มรรค เราใช้ความคิดของเรา ใช้ปัญญาของเราใคร่ครวญในความเป็นไปของร่างกาย ธาตุ ๔ และขันธ ๕ จิตใจของเรากับความยึดมั่นของเรา กับร่างกายที่มันแปรสภาพอยู่นี้ พิจารณาสິงนี้เข้าไป

ปัญญามันใคร่ครวญเข้าไปเห็นสภาวะตามความเป็นจริง แล้วมันเข้าใจ แล้วมันเห็นสลดสังเวช สิ่งนี้มันเป็นสมมุติชั่วคราวๆ ชั่วคราวเท่านั้น แล้วมันล่อให้เรายึดมั่นถือมั่น ล่อให้เราตื่นไปกับมัน แล้วเราพยายามศึกษาแล้วเราพยายามปล่อยวางๆ จนถึงที่สุดมันขาด พอขาดก็เป็นอกุ๊ปปะ คือคงที่ๆๆ จนถึงที่สุดความว่างไม่สูญเปล่า ว่างแบบมีความสุขมหาศาลในใจผู้ประพตปฏิบัติที่นั่น สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา แล้วมันเป็นสมบัติของใจ

ใจนี้เข้าสัมผัสได้ แล้วใจเรามีไหม? ใจเรามีประโยชน์เรามี ถ้าเรามีเชื้อ เรามีภษณะรองรับอันนี้ เราทำได้ก็เป็นคุณสมบัติของเรา เราทำไม่ได้ เราไม่ทำ ก็เสียโอกาสของเรา โอกาสของเราเราจะให้ออกาสตัวเราเองไหม ถ้าเราให้ออกาสตัวเราเองเราพยายามสร้างกำลังใจขึ้นมา แล้วประพตปฏิบัติจะเข้าถึงความจริงของเรา เอวัง